

Tematický okruh: **Príroda** Vzdelávacia oblasť: **Kognitívna**
Kompetencie: **Kognitívne, komunikatívne, informačné**

DANIELA VIRÁGOVÁ

PANI ZIMA KRAČUJE

**Výkonové
štandardy**

- Orientovať sa v časových vzťahoch jedného dňa, týždňa a roka v spojení s konkrétnymi činnosťami a prostredníctvom rozlišovania podstatných znakov.
- Rozlíšiť podľa typických znakov ročné obdobia.

**Obsahové
štandardy**

- Časové vzťahy.
- Ročné obdobia.

**Výchovno-
vzdelávacie ciele**

- Vedieť, že týždeň má sedem dní, pomenovať ich a rozlíšiť rozdiel medzi pracovným a voľným dňom v spojení s vlastnou skúsenosťou.
- Opísať ročné obdobie zimu podľa typických znakov.

**Postupy
a stratégie
VČ**

- Motivácia, hádanky, rozhovor, diskusia, maľované čítanie, vymýšľanie príbehov, riešenie pracovných listov, hodnotenie.
- Kreslenie, lepenie, zostrojovanie.
- Aktivity na interaktívnej tabuli, hra s digitálnou hračkou, nahrávanie na mikrofón.

**Učebné
pomôcky**

- Štandardné pomôcky: CD Počúvanie hudby v 1. – 4. ročníku ZŠ, Jano Pavelčák deťom, inštrumentálna skladba č. 37.: Trpaslíci v makovici, prehrávač, kartičky trpaslíkov, tematická podložka k hre, maľované čítanie k motivácii, obrázky, pracovné listy, štipce, pastelky, výtvarný materiál, nožnice, lepidlo.
- Digitálne technológie: PC, interaktívna tabuľa, edukačné softvéry Krok za krokom a Hurá do školy, hovoriace štipce, Bee-bot.

Vzdelávacie prostredie

- Herňa.

VÝCHOVNO-VZDELÁVACIA ČINNOSŤ

PRÍPRAVA

Príprava učiteľky na činnosť

- Pripraviť prostredie triedy v hrových kútikoch na výchovno-vzdelávaciu činnosť;
- nahrať úlohy pre všetky skupiny na hovoriace štipce;
- pripraviť maľované čítanie;
- pripraviť pracovné listy;
- pripraviť interaktívnu tabuľu a digitálne pomôcky;
- pripraviť si webové odkazy interaktívnych aktivít na interaktívnu tabuľu;
- zhotoviť symboly na rozlíšenie skupín.

Činnosť detí počas hier a hrových činností

- Strihanie kruhov, skladanie do tvaru trojuholníka – vystrihovanie snehových vločiek;
- konštruovanie z lega podľa fantázie – téma snehuliaky;
- dramatizovanie známej rozprávky Rukavička;
- kreslenie – dojmy z rozprávky Rukavička.

STIMULÁCIA

Sedíme voľne na koberci pred interaktívnou tabuľou. „Deti, v poslednom čase som rozmýšľala, či by ste vedeli vyriešiť túto hádanku:

Dni, týždne a mesiace,
spolu v jednom domčeku,
učupia sa pod strechu.
K tomu ešte sviatky krásne,
kto ten domček správne názve?

Čo je to? (kalendár)

(Zdroj: autorka príspevku)

Presne tak, deti, je to kalendár. Čo všetko je v kalendári vyznačené? Prečo je dôležité používať kalendár? Koľko ročných období máme počas jedného roka? Kalendár nás upozorní aj na sviatky v roku. Viete, ktoré sú to sviatky? (Vianoce, Veľká noc, narodeniny, meniny...). Pamätáte sa aj na mesiace v roku? Vymenujte ich. Koľko dní má jeden týždeň? Ktorý je prvý deň v týždni a ktorý posledný? (pondelok – nedeľa) Aký je medzi nimi rozdiel? (pracovný deň – voľný, víkendový deň). Takto je to, deti, celý rok, kalendár v ňom udržiava presný poriadok. Striedajú sa ročné obdobia, mesiace a dni, pozrieme sa spolu, v čom sa ročné obdobia od seba líšia.”

Aktivita č. 1: Čo počuješ? – zvuky jesene a zimy (III) KÓD 140384

Vypočujeme si inštrukciu kliknutím na ikonu reproduktora. Deti na základe sluchového podnetu identifikujú zvuk a priradia mu kliknutím obrázok. Rozhodujú, ku ktorému ročnému obdobiu patrí obrázok. Tvorí jednoduché vety o ročnom období.

Aktivita č. 2: Rozvoj prírodovednej gramotnosti – Zima (úloha 3) KÓD 140385

Úlohou detí je po vypočutí označiť obrázok, na ktorom sneží, nesneží. Deti aktivizujeme otázkami: „V ktorom ročnom období sneží? V ktorom mesiaci sa začína zima? Ktoré mesiace patria k zime. Aké sú na obrázkoch ročné obdobia? Podľa čoho ste spoznali jeseň?“

Aktivita č. 3: Rozvoj prírodovednej gramotnosti – Zima (úloha 1) KÓD 140385

V oboch úlohách danej aktivity deti označujú počasie, ktoré prináleží k zime.

„Deti, v príbehu ktorý som pre vás pripravila, sa tiež začala zima. Ale pani Zima sa neskoro zobudila a zľakla sa, že nestihne všetko urobiť tak, ako to má vo svojom kalendári zapísané. Najprv pohľadáte v príbehu obrázky, ktoré pomenujem.“ Deti hľadajú v texte príbehu obrázky. „Teraz, deti, prečítajme spolu, koho si zavolała pani Zima na pomoc.“

Text maľovaného čítania:

PANI ZIMA KRAĽUJE, VŠETKO **BIELOU** MAĽUJE. POZVALA AJ POMOCNÍKOV,

SEDEM MALÝCH **TRPASLÍKOV**.

ÚLOHY IM PRIPRAVILA, ABY VŠETKO VYBIEĽILA.

PONDELOK UŽ SYPE **VLOČKY**, NA **DOMY** A NA **ČIAPOČKY**.

A UTOROK ZA NÍM LETÍ, MAĽUJE NA **OKNÁ** KVETY.

POZOR, **DETI**, JE TU STREDA, ZAHANBIŤ SA PREDSA NEDÁ.

LEPÍ NA **DOM CENCÚLE**, A PRITOM SI TANCUJE.

ŠTVRTOK **STRECHU** NA **DOME**, POPRIKRÝVAŤ SNEHOM VIE.

PIATOK DÁVA HVIEZDIČKY, NA **STROMY** A NA **KRÍČKY**.

SOBOTA SA RADUJE, VTÁČKOM **BÚDKU** BUDUJE.

A POSLEDNÁ NEDEĽA NA TÚ KRÁSU POZERÁ.

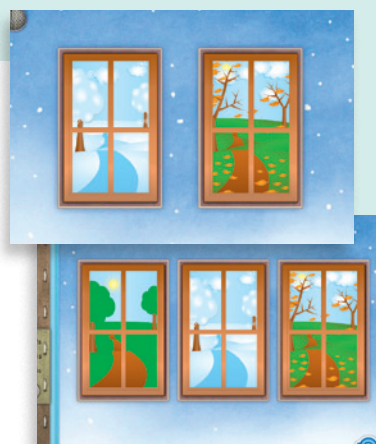
POSTAVILA **SNEHULIAKA**, KAMARÁTOV DOMA ČAKÁ.

KALENDÁR JE DOMČEKOM, UŽ SÚ VŠETCI POD STRECHOU.
OD PONDELKA DO NEDELE, POMÔŽU IM **DETI** S MELE.

(Zdroj: autorka príspevku)

Po prečítaní príbehu kladieme deťom otázky:

„Ako sa volali trpaslíci z príbehu? Chceli by ste byť aj vy takýmiťo šikovnými trpaslíkmi? Ako by ste mohli pomôcť pani Zime?“ Deti prezentujú vlastné nápady a navrhujú, ako by mohli pomôcť pani Zime v jej kráľovstve. Tak sa teda dnes zahráme na trpaslíkov.

Didaktická poznámka

V maľovanom čítaní využívame len veľké tlačené písmo, ktoré je z hľadiska vizuomotoriky pre dieťa jednoduchšie. Pomenovaním obrázkov v texte si overíme, či ich deti správne identifikujú. Tematicky sa môže viazať na tému týždňa. Deti v texte dopĺňajú slová podľa obrázka v správnom gramatickom tvare. Otázky po prečítaní textu zameriame tak, aby neboli len reflexiou prečítaného, ale aby pôsobili na dieťa obsahovo rozvíjajúco.

(Zdroj: archív autorky)

Tip

Text maľovaného čítania vytlačíme a v priebehu týždňa umožníme deťom čítať, písať, odpisovať slová, prípadne hľadať rovnaké písmená.

Rozdelenie detí do skupín

Deti budú pracovať v štyroch skupinách. Skupiny označíme symbolom kartičky s trpaslíkom – červený, zelený, modrý, žltý, ktoré si deti samostatne vyberajú. Vysvetlíme pravidlá striedania sa skupín – na zvučku inštrumentálnej skladby „Trpaslíci v makovici“ sa budeme striedať.

Trvanie činností v kútikoch

Predpokladaný čas jednotlivých aktivít je 15 – 20 minút. Deťom vysvetlíme pravidlá v jednotlivých

hrových kútikoch. V digitálnom kútiku budeme riešiť úlohy na interaktívnej tabuli, budeme sa hrať s Bee-botom a hľadať podľa zadania znaky ročných období. V matematicko-logickom kútiku budeme počítvať vtáčiky v zime, porovnávať ich počet a vypracujeme pracovný list podľa zadania. V komunikačnom kútiku napíšeme list, pozdrav kamarátovi. V umeleckom kútiku zhotovíme snehuliaka z papiera a celofánu. Na detaily deti použijú doplnkový materiál.

DIGITÁLNY KÚTIK

Na interaktívnej tabuli sú pripravené webové odkazy v určenom poradí, pripravené je aj prostredie na hru s včelou. Deti sa rozdelia na menšie skupiny (napríklad po 3). Dohodnú sa na poradí, v akom riešia úlohy. Plynule sa striedajú s deťmi z druhej skupiny.

- Prvá skupina detí rieši úlohy na interaktívnej tabuli v edukačných softvéroch Hurá do školy a Krok za krokom. Zopakujú si pomenovanie týždňa, vytvárajú zimné obrázky a tvoria o nich príbeh.
- Druhá skupina programuje Bee-bot podľa zadania na digitálnom štipci.

Práca na interaktívnej tabuli

Aktivita č. 1: Dni v týždni – roztriedenie strán v kalendári KÓD 140151

Úlohou detí je zopakovať dni v týždni podľa videa a usporiadať podľa zadania. V aktivite pri usporiadaní dní v kalendári môže učiteľka ukázať, kde je napísaný príslušný deň, aby ho dieťa podľa inštrukcie mohlo zaradiť.

Aktivita č. 2: Zrakové vnímanie – Zima KÓD 140386

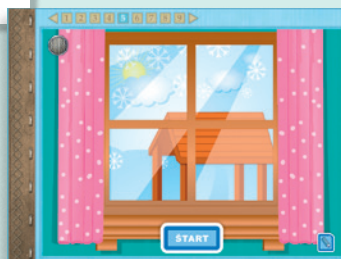
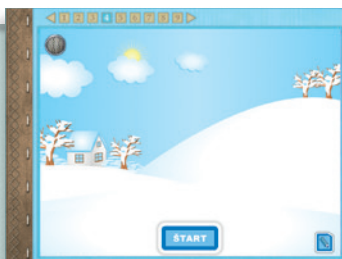
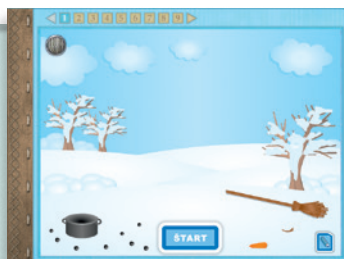
Úlohou detí je odlíšiť a označiť vhodný obrázok, povedať, prečo patrí do zimy.

Aktivita č. 3: Pochopenie vzťahu Príčina – Následok – Zima KÓD 140387

Úlohou detí je kliknutím na ľubovoľné miesto vytvoriť obrázok zimy. Každé dieťa zároveň tvorí príbeh o svojom obrázku. Deti môžu podľa obrázkov porozprávať aj svoj príbeh.

Tip

Deti môžu zhotoviť stranu v kalendári. Učiteľka im vytlačí tabuľku – kde si odpíšu dni v týždni a kresbou doplnia symbol, napríklad obrázky zimy.

Hra s digitálnou hračkou Bee-bot

Hovoriace štipce sú označené číslicou od 1 do 6. Poradie si určia deti dohodou na začiatku hry. Úlohou detí je vypočítať si nahrávku na hovoriacom štipci a v dvoch krokoch naprogramovať včielku tak, aby našla všetky pomenované znaky. Kamarátom porozprávame, do ktorého ročného obdobia tieto znaky patria.

Štipec č. 1: Veľa snehu v januári, **sánkovačka** sa nám darí. Mrazí aj vo februári, chystáme si **masky** k tvári.

Štipec č. 2: Marec slniečko už víta, **snežienka** sa na svet pýta. **Vtáčiky** si spievajú, jar v apríli vítajú.

Štipec č. 3: V máji kvitnú **kvety**, kríky, tešia sa aj chrobáčky. Jún zas pekne v pozore, pozve **deti pobehať** po dvore.

Štipec č. 4: V júli **kufre** balíme, na cestu sa tešíme. To je naša ďalšia meta, cez prázdniny ísť do sveta. August teplý mesiac je, všeličo nám ponúkne. Slniečko sa na nás smeje, keď vo vode sa **kúpeme**.

Štipec č. 5: V septembri ťa škola volá, bez teba by smutná bola. Do záhrady zájdi, jabĺčko si nájdi. Október ti ponúka farby svojho klobúka. Rozfukuje lístie, **zima** príde iste.

Štipec č. 6: Vtáčiu **búdku** v novembri do záhrady dáme, o vtáčiky v zime sa tak postaráme. **December** sa chumelí, my sme všetci veselí, **snehuliaka** postavíme, na **Vianoce** sa tešíme.

Didaktická poznámka

Podložku si učiteľka pripraví podľa básne, vytlačením vhodných obrázkov. Do aktivity môže zapojiť aj deti.

Tip

Mladšie deti môžu programovať včielku podľa jednoduchých hádanky. Hádanky môžeme nahráť, prípadne hru riadime sami. V ktorom ročnom období si púšťame šarkana? V ktorom ročnom období sneží? (... kvitnú kvety, svieti slniečko, sú Vianoce?)

UMELECKÝ KÚTIK

V aktivite deti zhotovia snehuliaka spôsobom nahraným na hovoriacom štipci.

Štipec: Z hárkov papiera zhotov krčením tri gule rozdielnej veľkosti. Zlep ich lepidlom od najväčšej po najmenšiu. Spevni snehuliaka zabalením do celofánu. Dolep detaily – nos, klobúk, dokresli oči, gombíky. Snehuliaka prilep na zasneženú podložku.

KOMUNIKAČNÝ KÚTIK

Aktivita: Zimný pozdrav **KÓD 140388**

Zadanie: Odpíš z kartičky pozdrav pre kamaráta.

Milý kamarát, pozdravujem ťa a teším sa na spoločné zimné sánkovanie a lyžovanie. Tvoj .....

V komunikačnom kútiku majú deti pripravené pracovné listy z edukačného softvéru Hravé slovíčka. Ich úlohou je odpísať z pripravených kartičiek zimný pozdrav kamarátovi. Text na kartičkách je napísaný veľkými tlačenými písmenami. Deti, ktoré poznajú písmená, sa na kartičku aj podpíšu. Po odpísaní textu deti môžu formulovať vlastné nápady na pozdrav. Aktivita podporuje rozvíjanie jazykových kompetencií.

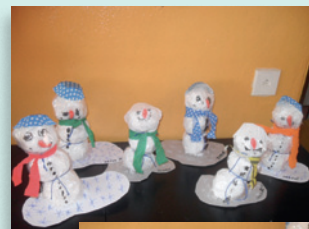
MATEMATICKO-LOGICKÝ KÚTIK

V matematickom kútiku deti majú pripravené v obálkach pracovné listy. Ich úlohou je podľa poradia – kartička s piktogramom (označenie piktogramu 1 – 6) vyberať a riešiť pripravené úlohy. Zadanie si prehrajú na hovoriacom štipci.

Štipec č. 1: Vyberte si z červenej obálky pracovný list. Porovnajte vtáčiky na pracovnom liste vpravo, vľavo. Určte, kde je vtáčikov viac. Spočítajte vtáčiky a označte ich počet rovnakým počtom označeným na štipci. Po splnení úlohy si vypočújte štipec č. 2.

Štipec č. 2: Vyberte si z modrej obálky maľovanku. Obrázok vyfarbite a dokreslite toľko vtáčikov, koľko ich bolo na vašom pracovnom liste.

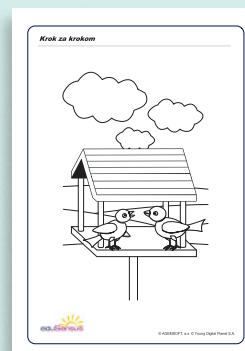
Pracovný list: Zima – vtáčiky 1 **KÓD 140389**

(Zdroj: archív autorky)

(Zdroj: archív autorky)

Učiteľka priebežne hodnotí činnosť detí v jednotlivých kútikoch. Deti povzbudzuje a pochváli. Po ukončení všetkých úloh spoločne s deťmi vytvoria na koberci kruh. Deťom dáme priestor, aby mohli diskutovať o svojich pocitoch z hier. Otázkami ich povzbudzujeme k otvorenej komunikácii: „Čím bol pre vás dnešný deň výnimočný? Čo sa vám páčilo v dnešných hrách? Čo bolo pre vás najzaujímavejšie?

Ktoré úlohy boli pre vás ľahké/ťažké? Myslíte si, že je pre nás dôležité poznať, ako „prebieha“ rok? Pri ktorých úlohách ste si pomáhali? Bol niekto vo vašej skupine, kto samostatne zvládol všetky úlohy? Potreboval niekto pomoc kamaráta alebo pani učiteľky? Čo by ste nabudúce chceli robiť, ak by ste boli trpaslíkmi – pomocníkmi pani Zimy, ak by sa jej ľahko vládlo?

Tip na popoludňajšiu činnosť

Aktivita č. 1: Riekanky KÓD 140390

Úlohou detí je vypočítať si riekanku, identifikovať, ktorá hláska je na začiatku slova – snehuliak, sniežik, zreteľne ju zarecitovať a nahráť svoj prednes priamo cez ikonu nahrávania na interaktívnej tabuli.

Aktivita č. 2: Ja som snehuliak

Deti si zhotovia snehuliaka nalepovaním z toľkých nastrihaných geometrických tvarov, koľko písmen má ich krstné meno. Vyzdobia si ich obkresľovaním šablóny písmen a výtvarne dotvoria podľa vlastnej fantázie.

Použitá literatúra a zdroje

1. PAVELČÁK, J. CD 1 Počúvanie hudby v 1. – 4. ročníku ZŠ.
2. PEKÁROVÁ, J. Integrácia digitálnych technológií do predškolskej prípravy. Písomná práca k dizertačnej skúške. Bratislava: FMFI UK, 2008. (dostupné na internete) http://edi.fmph.uniba.sk/~pekarova/pekarova_minimova.pdf.

